

UNIVERSITATEA „REGELE FERDINAND“ I DIN CLUJ
FACULTATEA DE MEDICINĂ

INSTITUTUL DE ISTORIA MEDICINII.

Dir.: Prof. Dr. VALERIU L. BOLOGA

No. 1318

HOMEOPATIA ȘI MEDICINA

TEZĂ
PENTRU

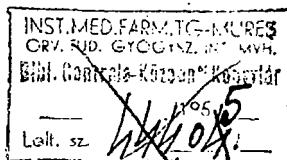
DOCTORAT IN MEDICINĂ ȘI CHIRURGIE
PREZENTATĂ ȘI SUSȚINUTĂ IN ZIUA DE 20/11 1938

DE

WEINSTOCK BARUCH

24 MAY 20

3606

44.408

Tipografia Kramer & Salzmann Cozmeni.

1938.

UNIVERSITATEA DIN CLUJ FACULTATEA DE MEDICINĂ

Decan Prof. Dr. M. STURZA

Profesori

Clinica stomatologică	Prof. Dr.	ALEMAN I.
Bacteriologie	" "	BARONI V.
Fiziologia umană	" "	BENETATO GR.
Istoria medicinei	" "	BOLOGA V.
Patologia generală și experimentală	" "	BOTEZ A. M.
Clinica oto-rino-laringologică	" "	BUZOIANU G.
Istologia și embriologia umana	" "	DRĂGOIU I.
Semiologia medicală	" "	GOJA I.
Clinica ginecologică și obstetricală	" "	GRIGORIU CR.
Clinica medicală	" "	HATIEGANU I.
Medicina legală	" "	KERNBACH M.
Chimia biologică	" "	MANTA I.
Clinica oftalmologică	" "	MICHAIL D.
Clinica neurologică	" "	MINEA I.
Igiena și Igiena socială	" "	MOLDOVAN I.
Radiologia medicală	" "	NEGRU D.
Anatomia descriptivă și topografică	" "	PAPILIAN V.
Clinica chirurgicală	" "	POP A.
Medicina operatoare	" "	
Clinica infantilă	" "	POPOVICHI GH.
Farmacologia și farmacognozia	Supl.	POPOVICIU GH.
Balneologie	Prof.	STURZA M.
Clinica dermato-venerică	" "	TĂTARU C.
Clinica urologică	" "	ȚEPOSU E.
Clinica psihiatrică	" "	URECHIA C.
Anatomia patologică	" "	VASILIU T.
Biologia generală	" "	RACOVITĂ E.
Chimia	" "	SECĂREANU ȘT.
Fizica medicală	Conf.	BĂRBULESCU N.

JURIUL DE PROMOȚIE

PREȘEDINTE: Prof. Dr. V. BOLOGA

Membrii		Prof. Dr. M. BOTEZ
		" " T. VASILIU
		" " I. GOJA
		" " GR. BENETATO

Supleant: Doc. Dr. I. GAVRILĂ

INTRODUCERE.

Homeopatia ! Ce mai este și asta ?, Se vor întreba foarte mulți medici. Și într'adevăr acest termen puțin bizar este foarte puțin cunoscut la noi, pe simplul motiv că în Facultate nici nu se pomenește, și în practică nu se aplică. Chiar ac-asta este motivul care ne-a determinat, ca dintr'o tribună neutră, ce reprezintă **Institutul de Istoria medicinei** de sub conducerea d-lui *Profesor Bologa*, să discutăm liber această problemă atât de controversată în lumea medicală din străinătate, și să arătăm ce trebuie să ținem despre această metodă de tratament numită Homeopatia.

Creată de *Hahnemann* în 1794, Homeopatia a fost aspru combătută de unii, foarte călduros apărată de alții, foarte puțin cunoscută și mai puțin încă aplicată în practică medicală.

Este în-deobște cunoscut că savantul care făurește o teorie sau găsește o metodă de tratament este dominat de opera lui, caută să-i dea amploarea maximă, să înglobeze în ea și să explice prin ea toate faptele posibile și imposibile, ajunge la exagerări fantastice și apără teoria lui în contra tuturor dovezilor contrarii. Mai mult, discipolii maestrului sunt mai catolici de cât papa, fac o propagandă efrenată, exagerează și astfel teoria ia dimensiuni gigantice și s'ar părea un moment că toată știința e dominată de această teorie. Exemple sunt destule cităm câteva: Homeopatia creată de *Hahusmann* a fost calificată de el și de discipolii săi ca unica metodă de tratament, pentru toate bolile, cu șanse de reușită. Teoria fagocitozei creată de *Metschnikoff* ca unicul mijloc de apărare a organismului în lupta contra agenților patogeni, a fost combătută cu drept cuvânt și împotriva tuturor aparențelor *Metschnikoff* și-a apărât teoria cu înverșunare, psihoanalize creată de *Freud* ca o metodă de tratament în psihonevroze a luat în mână discipolilor săi un avânt considerabil și mai eri nu găsi ai un domeniu din viață în care Psihoanaliza să nu se amestece.

Este firesc că, în fața unor idei așa de exclusiviste să se

creeze un curent contrar care neagă „en bloc“ toată teoria, batjocorând-o. Se nasc lupte, polemici, curge multe cerneală pro și contra. Dar adevărul nu reese decât cu încetul, Cu timpul știința obiectivă studiază critic aceste teorii hipertrofiate culege nucleul de adevăr cristalizat și-l încadrează organic în faptele științifice curente. Astfel ca să revenim la exemplele noastre : Psichoanaliza cu încetul redevine o metodă de tratament modestă, aplicabilă numai în anumite împrejurări cu indicații bine precizate, fagocitoza este un fapt științific, una din multiplele și variatele mijloace de apărare ale organismului (și nu unica, cum a vrea *Metschnikoff*).

Dar Homeopatia ? Aci lucrul devine interesant, aci nu s'a ajuns la nici o nivelare. Suntem în aceeaș situație ca la început. Medicii o ignorează complet și o batjocoresc, homeopații jură pe ea și o aplică cu credință arătând-o ca singura metodă eficace de tratament medical. În fața acestor discrepanțe există însă multe punți de unire fără ca medicii să-și dea exact seamă. Medicina actuală aplică multe tratamente cari privite critic nu sunt altceva decât aplicarea în practică a unor principii homeopatiche. Intr'adevăr ce este oare vaccinoterapia altceva decât o aplicare a principiului „simil'a similibus curentur“. Dar aplicarea vitaminelor, fermentilor, coloizilor metalici cari acționează în doze infime: oare aceasta nu justifică principiul dozelor infinitezimale ale homeopațiilor? Vom reveni asupra acestor probleme în cursul lucrării.

Ne propunem să arătăm în această lucrare ce este Homeopatia și ce valoare poate avea pentru medicină. Ar fi de dorit, și este posibil ca Homeopatia să se încadreze între metodele medicale de tratament, părăsind sectarismul și medicina oficială să părăsească poziția de intrasigeanță și batjocură față de această metodă. Homeopatia să fie studiată științific cu metodele moderne cari ne stau astăzi la dispoziție și să fie aplicată de toți medicii acolo unde se vor fixa indicațiile ei precise.

Aduc viile mele mulțumiri D-lui *Profesor Bologa* pentru onoarea ce-mi face de-a prezida această teză.

Am împărțit această lucrare în următoarele capitole :

1). Introducere	4). Homeopatia modernă
2). Definiție	5). Critici și discuțiuni
3). Istorie	6). Concluziuni.

DEFINIȚIA.

Homeopatia este o doctrină medicală și o metodă terapeutică. Ea se poate defini ca acea metodă terapeutică care consistă în a da ca medicament într'o boală aceea substanță în doze mici, care în doze mari este capabilă să reproducă un sindrom asemănător cu cel al bolii de tratat. O altă definiție dată de *Dr. Vannier* sună: Homeopatia este arta de-a vindeca prin asemănătorul, (simila) și consistă în a da bolnavului mica doză a unei substanțe care, experimentată pe omul sănătos, reproduce simptomele observate. Din aceste definiții reiese clar că principiul fundamental al Homeopatiei este „similia similibus curentur” principiu enunțat de Hipocrate.

Am spus însă că Homeopatia nu este numai o metodă terapeutică ci este și o doctrină medicală privind Semiologia, diagnosticul, farmacologia și patologia. Vom arăta în cursul lucrării cari sunt principiile acestei doctrine.

Homeopatia se opune unei alte doctrine medicale: Allopatia, care este baza medicinei care se practică actualmente pretutindeni, care se învață în facultăți ceeace homeopații numesc medicina scolastică. Allopatia are ca principiu fundamental „contraria contrariis curentur” enunțat și el de Hipocrate, însă adus la adevărata lui valoare de Galien. Se vede că soarta acestor două principii enunțate de Hipocrate a fost variată: Allopatia a rămas medicina actuală modernă, practică de toți medicii, Homeopatia a rămas o sectă medicală necunoscută de cei mai mulți, batjocorită de unii, practică de foarte puțini.

În acest capitol vom mai da câteva date despre alte metode terapeutice sectariste pe motivul că se confundă deseori cu Homeopatia, se critică aceste metode crezând că se critică Homeopatia.

Izopatia consistă în a trata boala nu cu asemănătorul ci cu cauza bolii însăși (isos). Această metodă a trecut complet în domeniul medicinei actuale, căci vaccinoterapia, vaccinarea preventivă în toate bolile unde se aplică, tuberculino-terapia etc. nu sunt altceva decât aplicarea strictă a acestei metode.

Biochemia este o metodă terapeutică creată de *Schüssler*

în 1898. După acest autor, bolile ar fi datorite unor turburări în minus ale materialelor anorganice (săruri) în organism, și ca atare medicamentele vor fi aceste substanțe date în doze homeopate. În privința utilității dozelor mici Schüssler arată că, dacă încercăm să introducem sulfat de sodiu în circulație, reușim numai cu doze mici și soluții diluate, căci experiența arată că dozele mari irită intestinul și se elimină în întregime.

Medicamentele biochimice, așa zisele „mijloace de funcțiune” snt în număr de 12: fosfat de fer, fosfat de potasiu, fosfat de sodiu, fosfat de calciu, fosfat de magneziu, sulfat de sodiu, sulfat de potasiu, clorură de potasiu, clorură de sodiu, silice, fluorură de calciu și sulfat de calciu. Sunt deci sărurile cari se află în sângele uman. Dificultatea acestei metode, care a făcut să nu între decât puțin în practică, consistă în acea că este foarte greu ca medicul să știe când și în ce boală lipsește una, când lipsește altă sare. *Schüssler* personal se orientase după culoarea și consistența se-și excrețiilor precum și după caracterul durerii.

Terapeutică empirică (Erfahrungs-Heillehre) alui *Rademacher*: Acest autor afirmă, că manifestațiile morbide actuale sunt totdeauna expresiunea unei proces morbid anterior, care este determinat de constituția individuală, și noi medicii nu trebuie să tratăm aceste manifestații, ci baza răului, adică procesul determinant și constituția. El deosebește medicamente universale, organotrope și hematotrope. Medicamentele hematotrope le numește „epidemice”, căci a observat că în anumite epoci, diferite boli pot fi vindecate de un acelaș medicament, în analogie cu evoluția diferită a epidemiilor după timp, depinzând de „genius epidemicus”. Această metodă a căzut în uitare, căci o medicină bazată pe intuiție și numai pe ea nu poate progresa.

Metoda Weihe. Un medic *Dr. Weihe*, a constatat, că în diferite boli apar puncte dureroase pe cap, gât și trunchiu și fiecare punct dureros corespunde unui medicament care-l ameliorează. Dovadă cotoară a fost adusa de *Dr. Göhrum*, care prin administrarea diferitor medicamente la sănătoși a reprodus aceste puncte dureroase.

Acestea sunt câteva din metodele medicale sectariste pe cari am ținut să le scot la iveală spre deosebire de Homeopatia, de care ne vom ocupa exclusiv în cursul acestei lucrări.

ISTORIE.

Am văzut că la baza Homeopatiei stă principiul similitudinii, care enunțat de hipocrate a fost reluat de *Hahnemann* și pus la baza metodei create de el. Hipocrate în cartea „*Les lieux dans l'homme*“ traducerea Littré pg. 335, zice „maladia este produsă prin asemănătorul și prin asemănătorul ca medicament pacientul revine la sănătate „Un exemplu un om care varsă îi dăm să bea multă apă și prin vărsături îl scăpăm de cauza care l'a făcut să verse, deci de vărsătură“.

Paracelsus (1489-1546) afirmă că „contraria contrariis curentur, adică căldura combătând frigul este fals, și n'a fost niciodată adevărat din punct de vedere medicamentos. Homologul extern vindecă homologul intern, mercurul exterior vindecă mercurul interior“.

În cartea „*Liber Paramirum*“ sfătuește medicii“ nu ziceți asta este epilepsie, aceasta nu-mi spune nimic, spuneți asta este boala vascului, prin aceasta indicați imediat medicamentul în contra bolii“.

Stahl (1650), scrie „metoda de-a vindeca prin medicamente ale căror efecte sunt opuse simptomelor bolii, este false și absurdă. Eu sunt convins că bolnavii se vindecă prin administrarea substanțelor, cari produc suferințe asemănătoare“.

O gândire homeopatică complectă găsim la *Anton Störck* (1735-1803) din Viena care arată, că stramonul produce nebunie și aplicat în doze mici poate vindeca nebunia.

Hahnemann (1755-1843) lucrând în 1790 la traducerea cărții lui *Cullen* „*Materia Medica*“ a fost frapat de contradicțiile la explicarea acțiunii chininei și s'a decis să experimenteze pe sine însuși. El ia doze mari de chinină, și face un sindrom cu febră intermitentă asemănătoare cu malaria. Această experiență a fost scântea care i-a luminat mintea. El își aduce aminte de principiul similitudinii și curiozitatea științifică îl face să repete experiența cu alți oameni, reușind a reproduce totdeauna acelaș sindrom prin administrarea chininei. El atunci enunță: „chinina vindecă malaria căci este însăși în stare, în doze mari, să creeze un sindrom asemănător, *Similia similibus curentur*“.

Aceste idei le publică în „*Journal der praktischen Heilkunde*” alui *Hufeland* sub titlul „*Versuch über ein neues Prinzip zur Auf-
findung der Heilkräfte der Arzneisubstanzen*”. În urmă experimen-
tează și alte medicamente pe omul sănătos și în 1816-1821 pub-
lică rezultatele într-o carte „*Reine Arzneimittellehre*” în 6 volu-
me. În 1810 el publică cartea „*Organon der Heilkunst*” în care
expune toate principiile acestei doctrine. În 1820 marșalul austriac
Fürst Schwarzenberg consultă pe homeopatul *Hahnemann*,
ceeace face că Homeopatia să devie cunoscută în lumea medi-
cală și laică. În 1822 apare prima revistă homeopatică „*Archiv
für homöopathische Heilkunst*” și critica începe și în propria ta-
bără. În 1828—1830 *Hahnemann* scoate cartea „*Chronische
Krankheiten*” în care arată că există 3 boli cronice: sifilis, sy-
cosis și psora. Nu se știe precis ce înțelegea *Hahnemann* prin
psora, astăzi se crede că această psora trebuie înțeleasă ca un
nume generic pentru diateze și discrazii cari stau la baza multor
boli cronice. În 1832 apare revista „*Allgemeine homöopathische
Zeitung*” care mai apare și astăzi, și care a contribuit mult la
desvoltarea Homeopatiei.

După *Hahnemann* începe să și facă loc Homeopatia mo-
dernă, care se leapădă de aberațiile teoretice ale lui *Hahne-
mann* și trece la metode științifice și experimentale. La Buda-
pesta au existat Profesori de Homeopatie ca *Hausmann*, *von
Bakody* care ultimul a încercat să unească Homeopatia cu pa-
tologia celulară alui *Virchow*. În America, Homeopatia a luat un
avânt mai mare nefiind opoziția medicinei oficiale. Lucrările
psichatrului *Rudolf Arndt* (1885) și farmacologului *Schulz* din
Greifswald, precum și experiențele lui *Bier*, au arătat că Ho-
meopatia este o metodă științifică și au făcut o oarecare apro-
piere între medicina oficială și Homeopatia mai ales în Germania.

Pentru a termina acest capitol vom relata istoria cum re-
numitul chirurg *Bier* s'a convertit la Homeopatie.

Bier era cel mai mare adversar al Homeopatiei, o batjo-
corea oriunde și oricând avea prilejul, considerând homeopații
pur și simplu ca șarlatani. Într-o zi *Bier* face experiențe cuiod
și contractă o coriză iodică, care e un fenomen cunoscut în
tratamentul iodic. Chirurgul *Bier* numaidacă vede un prilej să
demonstreze ineficacitatea și ridicolul metodei homeopatică „după
principiul lor”, se gândește el, „tratamentul corizei ar trebui a

să fie o diluție de tinctură de iod, având în vedere că iodul este acela care în doze mari produce coriză”.

El ia deci o picătură de iod într'un păhar cu apă și-l bea imediat la începutul corizei. Rezultatul a fost minunat, coriza dispărea ca prin farmec. Intrigat el repeta experiența pe alte persoane și tratamentul reușește la toate încercările. Deatunci Bier a început să ia în serios doctrina homeopatică și a devenit unul din aderenții cei mai fervenți ai homeopatiei. Tratamentul corizei cu o picătura de tinctură de iod într'un păhar cu apă a intrat în uz și chiar la noi foarte mulți îl aplică cu rezultate destul de bune, mai ales la începutul corizei.

N'am insistat într'adins asupra doctrinei lui *Hahnemann*, căci în punctele esențiale ea a rămas aceeași și astăzi și o vom trata în capitolul următor, asupra aberațiilor nu credem necesar să insistăm, căci trebui să ținem seama de timpul în care au fost scrise și nu vrem să criticăm idei cari nu mai sunt admise de nimeni.

HOMEOPATIA MODERNĂ.

Homeopatia are la baza ei următoarele principii:

Principiul similitudinii.

„ dozelor infinitezimale.

„ experimentării pe omul sănătos.

Am arătat în capitolul precedent, că principiul similitudinii a fost recunoscut în toate timpurile, alături de principiul contrariilor și a fost aplicat în practică. Pe noi ne interesează: cum acționează această homeoterapie? Nu avem încă date precise experimentale ca să ne putem pronunța. *Hahnemann* credea că medicamentul aplicat produce o boală medicamentoasă ușoară, dar asemănătoare care prin reacțiile organismului vindecă și boala. În terminologia modernă aceasta explicație ar suna: medicamentul similar mobilizează mijloacele de apărare al organismului și produce un fel de anticorpi care vindeca boala, Un exemplu clasic pentru aceasta homeo- sau chiar izopatie ar fi tuberculino-terapia în tratamentul tuberculozei. Într'adevăr B. K. introduși în organizm mobilizează anticorpii însă aceștia nu sunt suficienți pentru a opri boale. Tuberculina injectată în dose

homeopatice are de scop să excite sistemul reticulo- endotelial, locul de producție a anticorpilor și astfel tuberculoza să retrocedeze. Ceeace este adevărat pentru tuberculina este adevărat și pentru alte boli unde se aplică vaccinoterapia. Aceasta isoterapie nu se poate aplica în toate bolile. Este deci meritul homeopatiei de a fi pus la dispoziția medicului medicamentul similar care ar avea acelaș rol de a excita apărarea organismului ca și antigenul specific.

Lucrările lui *Arndt și Schulz* au dus la enunțarea următoarei legi biologice fundamentale: „Excitații slabe provoacă activitatea vitală, excitațiile mijlocii o măresc, excitații tari o împiedică, excitații exagerate o suprimă“. Aceasta acțiune în două faze a medicamentelor a fost demonstrată în mod experimental de farmacologul Schulz din Greifswald. Aceasta lege deschide drumuri noi pentru explicarea acțiunii similarului, căci intradevăr dacă un acelaș medicament în doze diferite are efecte fiziologice diametral opuse, atunci putem înțelege de ce o turburare produsă de un medicament în doze mari, sau o boală care se amână, va putea fi vindecată de acelaș medicament în doze mici, cari excită activitatea vitală al, celulelor.

Profesorul *Lepine* într'un articol din *Semaine medicale*, 27. Noemvrie 1889, scrie: „Este o observație curentă, că la acelaș individ administrarea în doze diferite a unui medicament produce câteodată efecte diametral opuse“ și *Lepine* adaugă: „In anumite cazuri, unde medicamentele obișnuite nu reușesc, nu văd nici un inconvenient de a face o încercare cu un antagonist“.

Claude Bernard scrie „orice substanță care în doze mici excită funcțiile unui element anatomic, le suprimă în doze mari“.

Brown-Séguard: Excitația moderată a unui element nervos, provoacă o exaltare a funcțiunilor cari depind de el, direct sau printr'un reflex, o excitație tare poate suprima aceste funcțiuni.

Pechollier din Montpellier zicea: „Intr'un medicament sunt multe medicamente după doze“.

Prin aceste citații am ținut să arăt că această acțiune în două faze ale medicamentelor este recunoscută de toți experimenterii. Bazat pe această lege am putea explica în modul următor acțiunea similarului: Un medicament în doze mari sau o boală de altă cauză, care are un tablou clinic asemănător

suprimă activitatea vitală a unui organ sau a unui sistem, aceasta dă naștere la sindromul observat. Dacă dăm acestui bolnav același medicament în doze mici, acest medicament excită activitatea vitală al celulelor, organismul reacționează, produce anticorpi quasi specifici în contra acestei boli și astfel bolnavul se vindecă.

Cităm acuma două experiențe pe animale cari tind să dovedească acțiunea similarului: Un medic din Libourne, Peyraude, a vrut să demonstreze că esența plantei tanacetum vulgare provoacă un sindrom analog turbării, și că aceeași esență aplicată în doze homeopatice poate vindeca și boala medicamentoasă și turbarea adevărată.

Academia de medicină din Paris a numit o comisiune care să controleze aceste afirmațiuni. Comisia în raportul ei constată, că o injecție de două picături ale acestei esențe în vîna auriculară a iepurelui, produce un sindrom care nu se poate deosebi de turbare. Pentru a constata dacă Tanacetum vindecă turbarea, comisia a separat două loturi de câte 7 iepuri, din cari toți au fost inoculați cu același virus rabic. Animalele de experiență primesc în plus o injecție de esență de tanacetum. Care a fost rezultatul? Dintre martorii injectați numai cu virus rabic un iepure moare accidental, un altul rămâne în viață, toți ceilalți sucombă cu simptome de rabie. Dintre animalele de experiență inoculate și cu esențe de tanacetum, un iepure moare accidental, două animale dintre cari una gravidă sucombă de rabie, iar restul de 4 iepuri rămâne în viață. Comisia concludă: „Din aceste experiențe pare a rezulta, că injecția de esența de tanacetum a împiedicat dezvoltarea turbării la câteva animale“.

A două experiență a fost făcută de *Hinsdale*, profesor de „Materia medica“ la colegiul de medicină homeopatică din Ohio U. S. A. Este demult cunoscut de medicii homeopați, că cianura de mercur este în stare să producă un sindrom asemănător cu cel al difteriei grave. și ei utilizează curent acest medicament în doze homeopatice, afirmativ cu rezultate bune. *Profesorul Hinsdale* în experiențele sale caută să demonstreze valoarea antigenă echivalentă a toxinei difterice și a cianurei de mercur și în același timp că cianura de mercur este un medicament eficace în difterie. Prima experiență s'a făcut pe trei iepuri sănătoși. Elementele normale s'au luat prin analiza sîngelui, considerând:

acidul uric, ferul, calciul, magneziul, sulfatii, clorurii, zahărul, creatinina și indicele de refracție.

I. Un iepure primește în 20 Decembrie 1921 un centimetru cub toxina difterică subcutan, în 21 Decembrie $\frac{1}{2}$ cc. iar în 22. XII iarăș un cc.

II. Al doilea iepure primește în 20. XII două picături dintr'o soluție 1.25% de cianură de mercur. În 21. XII 5 picături, iar în 22. XII alte 5 picături din aceeaș soluție.

III. Al treilea iepure primește $\frac{1}{2}$ cc. de toxină, urmată imediat de o picătură de cianură de mercur. Aceasta se repetă în ziua de 21. XII. și 22. XII. Se face din nou examenul sângelui și se constată, că modificările constantelor merg paralel la animalul I și II. Animalul III care a primit toxină și cianură nu prezintă decât modificări neînsemnate. Aceste experiențe s'au repetat cu acelaș rezultat.

Concluziile de tras sunt foarte precise: Cianura de mercur prezintă o similitudine de acțiune cu toxina difterică și aceeaș cianură în doze mici este în stare să anihileze acțiunea toxinei Iată o dovadă experimentală a acțiunii similarului

Principiul dozelor infinitezimale.

Acest principiu nu e decât secundar, subordonat principiului similitudinii. Într'adevăr *Hahnemann* administrând medicamentele similare ca tinctură, a observat deseori o fază de agravare a simptomelor, un fel de fază negativă ce se observă după aplicarea de vaccinuri. El credea că această agravare se datorește concentrației prea mari a medicamentelor, și a inventat atunci dozele infinitezimale. Din tinctura mamă desemnată cu \odot el prepară diluțiuni mari în ordine centezimală. Dacă ia o picătură de tinctură plus 99 picături de alcool și le amestecă bine prin sucusiuni multiple (pe aceste sucusiuni *Hahnemann* a pus mare valoare, crezând că sucusiunile făcute cu mână dinamizează medicamentul și fac ca o parte din puterea magnetică a medicului să treacă pe medicament) acest amestec prezenta prima centezimală C1. O picătură din aceasta cu 99 picături de alcool dă diluția C2. Astfel se poate continua ad infinitum. *Hahnemann* însuși a mers până la C30. Această preparare a medicamentelor a fost numită de *Hahnemann* „potențare“. S'au adus foarte multe critici acestei doze infinitezimale și cu

drept cuvânt unii afirmău că într'o soluție care conține ca substanță activă unitatea precedată de 60 zero (C30) nu poate avea nici o valoare reală și poate fi calificată de aqua purissima. Vom arăta în capitolul următor că știința modernă ne învață că dozele infinitezimale nu sunt de loc fanteziste. Reacțiunea a venit din propria tabără homeopatică. S'a creat un curent științific critic, care nu depășește diluția D6, adică 1|1.000.000, și astfel rămâne în cadrul științific, după cum vom vedea mai târziu.

Fizicianul *Berne* a pus chestiunea la punct, arătând că diluțiile numai după nume sunt așa mari, de fapt însă sunt cu mult mai mici. O experiență simplă o demonstrează: Un gram petrol amestecat cu 99 gr. alcool, le imparte în două și face diluții, una după metoda *Hahnemann* cu mâna, alta cu metoda modernă adică dinamizorul electric. Ce observă? La diluția făcută cu mâna mirosul de petrol dispare după C4, mirosul persistă până la C100 la metoda cu dinamizorul. Această experiență arată că o diluție C1000 preparată într'un laborator nu corespunde într'adevăr cu unitatea precedată de 2000 zero ci corespunde cu unitatea precebată de 14 zero. Cum acționează aceste doze infinitezimale ținute în limita științifică? Suntem reduși la ipoteze.

Aceste medicamente nu ar avea o acțiune chimică, în care intră în joc masa ci o acțiune dinamică analog cu catalizatorii și fermenți, cari acționează prin simpla prezență și excită facultățile de apărare ale celulelor din organism.

Profesorul Bier afirmă că procedeele de diluție realizează o extindere în suprafață a medicamentului, care mărește posibilitățile de contact cu organismul, și permite pătrunderea în intimitatea acestuia. Această extensiune în suprafață corespunde cu creșterea utilizării dinamice a corpului. Astfel în domeniul mecanice, vaporii de apă sunt dinamic superiori apei lichide și aceasta gheții. Faptul că organismul reacționează la dozele homeopate s'ar explică prin sensibilitatea specială a celulelor, datorită bolii și similitudini cu medicamentul. Astfel organismul vibrează la unison sub influența forței dinamice, pe care o reprezintă medicamentul în doze infinitezimale.

Un exemplu de sensibilizare: Un fumător inveterat, într'o criză de rău de mare, va fi foarte incomodat de fumul, căci el

e sensibilizat față de acesta, acesta fiind în stare să producă un sindrom similar cu răul de mare.

Doctorul Joltrain publică următoarea observație, care arată foarte clar această ipersensibilitate. Un muncitor lucrând cu ipeca, a fost sensibilizat pentru această substanță, și a făcut crize de astm oridecâteori venea în contact cu această substanță. Medicul, pentru a-l desensibiliza îi face o injecție subcutană dintr'o soluție de ipeca 1|80.000, corespunzând cu diluția homeopatică D5. Injecția provoacă un edem local, o urticarie și o criză hemoclastică cu scăderea presiunii arteriale cu 4 puncte, iar după 10 minute apare criza de astm.

Ipersensibilitatea bolnavului față de medicamentul prescris (ceea ce îl face să reacționeze) ar fi creată prin cauza morbidă al cărui analog e medicamentul, Medicamentul acționează prin rezonanță pe coarda sensibilă a pacientului.

Zimmer, asistentul profesorului *Bier*, a arătat că trebuie 250.000 ori mai puțin acid formic pentru a produce un acces la un gutos, decât la un om sănătos, datorită receptivității celui bolnav. Vom arăta în capitolul criticelor dovezile experimentale că acțiunea dozelor infinitezimale nu e o farsă precum cred unii medici.

Experimentarea pe omul sănătos. *Hahnemann* a inaugurat această metodă de studiu în farmacodinamia. El a înțeles că, pentru a cunoaște valoarea medicamentoasă a unei substanțe pentru om nu-i suficient să se facă experiențe pe animale, nici să se constate simptomele survenite în urma intoxicațiilor cu aceste substanțe. *Hahnemann* a pus baza unei „Materia medica“ homeopatice speciale, neasemănătoare cu nici una dintre farmacologiile de atunci. Această metodă are greutatea inerentă faptului că „cobaiul“ este un om, care trebuie să fie perfect sănătos, să se excludă toate posibilitățile de acuze subiective exagerate (mitomani și neurastenici) și acest om să se observe în mod minuțios. *Hahnemann* dădea câtorva oameni doze mijlocii, repetate, ale unei substanțe medicamentoase fără să-i spuie cari sunt aceste substanțe. Acești oameni trebuiau să ducă o viață obișnuită, și să consemne într'un raport simptomele observate de ei. Din aceste rapoarte se scoteau simptomele comune, observate de toți „cobaii“ și se notau în materia medica că medicamentul cutare produce la omul sănătos cutare simptome

Simptomele subiective și psihice aveau la ei o valoare foarte mare. Simptomele obiective au fost aproape complet neglijate. Materia medica astfel constituită conținea un amestec baroc de simptome, corespunzând fiecărui medicament examinat. Se înțelege că farmacologia homeopatică avea multe greșeli, căci întâi oamenii cari serveau ca animale de experiență n'au putut fi examinați dacă nu sunt bolnavi și astfel unele medicamente, examinate pe un bolnav latent au dat simptome fără nici o legătură cu medicamentul. Afară de aceasta luxul mare de simptome făcea imposibilă consultarea acestor cărți.

Homeopatia modernă s'a pus în institute și clinici să refacă această materia medica (*Arzneimittellehre*) care stă la baza întregii doctrine. Ei utilizează metode experimentale și de observație: Experimentarea pe omul sănătos făcută după criterii noi, experimentarea pe animal pentru controlul farmacodinamic și anatomo-patologic, și în fine observația simptomelor survenite la intoxicații. Aceste metode coroborate permit de a fixa fiecărui medicament tabloul precis, subiectiv și obiectiv, care înscris în ordine în cărțile lor de farmacologie, permite oricărui medic, care e în căutarea similarului în fața unui caz clinic, să se orienteze cu ușurință.

Criteriile noi, în experimentarea pe omul sănătos, sunt următoarele:

1) Examinarea completă a candidatului, ca să fie într'adevăr sănătos.

2) Fixarea tabloului obiectiv exact, pe lângă simptomele subiective și psihice.

În clinica homeopatică din Leipzig se examinează: temperatura, presiunea arterială, urina, sângele, viteza de sedimentare a hematiilor, aciditatea gastrică metabolismul bazal, fecalele și electrocardiogramul.

Acidul benzoic astfel examinat arată o limfocitoză de 35% și o mărire a hemoglobinei. În acelaș mod s'au examinat toate celelalte medicamente. Această metodă farmacodinamică are o valoare mare pentru toată medicina, arătându-ne pe viu acțiunea medicamentelor în diferitele lor doze și concentrații.

Afară de aceste principii fundamentale, homeopatia mai are principii speciale privind patologia, semiologia și diagnosticul.

Homeopatia cunoaște bolile, dar *nu tratează boli ci bolnavi*. Homeopatii consideră că o aceeași cauză morbidă poate produce la indivizi diferiți, diferite aspecte clinice. Această diferență de aspect stă în legătură cu mulți factori intrinseci: sexul, vârsta, constituția, etc. Medicul homeopat recunoaște boala, însă tratează bolnavul ca unitate biologică, și altul va fi medicamentul pentru un copil anemic de constituție astenică decât pentru un adult pletoric, chiar dacă cauza patogenă este aceeași. Prin această tratare de ansamblu a individului întreg, homeopatii fac o medicină hipocratică, constituțională.

Homeopatia deosebește diferite constituțiuni pe cari le numește după un medicament: Astfel astenicul e tipul fosfor, picnicul tipul aur, limfaticul tipul carbonat de calciu. Astfel se mai deosebește tipul nux vomica, grafit, etc. Un tip feminin este caracterizat prin femela pulsatilla: blondă, cu ochi albaștri, plângătoare. E vorba de obiceiul de femei cu turburări menstruale și dispeptice cu un psihic labil.

Principii de diagnostic. Un medic homeopat, chemat la căpătâiul unui bolnav, îi face un examen complet, subiectiv și obiectiv, cu toate mijloacele clinice moderne. El face diagnosticul bolii (diagnostic anatomo-clinic) însă nu acesta face sancțiunea terapeutică. Pentru a-și alege medicamentul potrivit pentru cazul dat, el face un examen amănunțit al simptomelor subiective și obiective, constată sindromul, adică tabloul clinic așa cum se prezintă și întrebarea pe care și-o pune este: Care medicament produce un sindrom similar? El nu face deci diagnosticul bolii, ci prin simptomatologie caută să ajungă imediat la terapie. S'a obiectat că aceasta este un tratament simptomatic. Homeopatii răspund cu drept că pentru ei boala nu e un nume abstract, ci simptomele observate în întregime indică imaginea în oglindă a bolii. Ei nu tratează simptomul unic, ci ansamblul simptomelor, care le indică caracteristica bolii, trecută prin individualitatea bolnavului, adică ei ajung să trateze bolnavul în întregime.

Tabloul clinic le sugerează o serie de medicamente dintre cari medicul trebuie să aleagă cel mai asemănător, adică „simillimum“. Cari sunt criteriile de alegere precisă a medicamentului? :

1) **Sexul**: Astfel nux vomica este un medicament pentru bărbați, pulsatilla pentru femei.

2) **Vârsta**: Alte medicamente se dau copiilor decât adulților.

3) **Constituția**: Medicul recunoaște imediat constituția bolnavului și o tratează cu medicamentul respectiv. Astfel copiii limfatici vor fi tratați cu carbonat de calciu, cei cu diateza exudativă vor primi sulfur, etc.

4) **Organul atins**: Există medicamente organotrope care excită funcțiunea cutărui sau altui organ. La boli de inimă se dă strophantus, la boli de ficat bryonia sau berberis.

5) **Etiologie**: După diferitele cauze ale bolilor se aplică medicamente diferite. Astfel arnica se dă după traumatisme, acid fosforic după surmenaj intelectual, etc.

6) După **epidemi**i: S'au observat că într'o epidemie dată un singur medicament poate vindeca toate cazurile, chiar dacă nu seamănă. Sunt medicamentele „epidemice“. Se cunoaște astfel epidemii de pertussis, cari s'au vindecat prin acetat de cupru, alteori prin coccus cacti, etc.

7) După **modalități**: Medicul se interesează amănunțit de simptomele pe care le prezintă bolnavul, când apar, când se exacerbează, când se ameliorează, etc. Fiecare din aceste modalități indică un alt medicament.

8) **Simptomele subiective**: Simptomatologia subiectivă a luat un mare avânt în homeopatie. Ei pun mare preț în diagnostic pe aceste simptome, pe nuanțe, astfel ei deosebesc 10 feluri de dureri, corespunzând pentru fiecare medicamente speciale. Astfel durerile pot fi: înțepătoare, arzătoare, pulsatile, rupătoare, apăsătoare, compresive, sfredelitoare, pătrunzătoare, migratoare, săritoare.

Toate acestea sunt pentru medicul homeopat simptome de conducere (*Leitsymptome*) care îl conduc la similarul adevărat.

Medicamentele. Homeopatia posedă 2000 de medicamente, examinate pe omul sănătos și trecute cu simptomatologia lor în materia medica. Aceste medicamente provin din regnul vegetal, animal și mineral. Homeopatia e prima care întrebuințează de mult toate veninurile de șerpi și insecte. Din aceste substanțe se fac esențe cari se desemnează cu litera \ominus . Din aceste tincturi se fac diluții după scara decimală 1. pic. + 9. pic. alcool egal D.1. Din aceasta 1. pic. + 9. pic. alcool egal D.2 etc. D.1 corespunde cu 1|10, D.2 c 1|100 etc. Diluțiile se adminis-

trează sub forma de picături. Substanțele insolubile se triturează cu lactoza după aceeaș scara. După D. 6 aceste trituratii devin solubile. Pulberea triturată a fost presată în tablete de 0,25 și 0,1 fără excipient. În fine pentru copii se întrebunțează globuli de zahăr pe care se pune diluția dorită și se usucă (globuli armate). Aceste medicamente se prepară acuma în laboratorii mari și serioase.- Alegerea diluției și dozei depinde de arta medicului, în principiu însă în boli acute se dau diluții mici și doze frecvente, în boli cronice se dau „potențe“ înalte și mai rare. Alteori se alternează două medicamente. Diluțiile se dau 3—10 pic, în apă, pulberea triturată un vârf de cuțit, globului 5—8 la zi iar tabletele $\frac{1}{2}$ —1 tabl. pe zi. Cu soluțiile se fac și injecții subcutane și intravenoase în ampule 1,1 cc. de două ori pe săptămână. Medicamentele homeopatice se iau înainte de masă.

Receptura este foarte simplă de ex.

Rp. Aconitum D 4 dil.10,0

D. S. 5 pic. la 2 ore într'o lingură de apă.

Se indică deci substanța, scara decimală de diluție, forma și cantitatea.

În decursul tratamentului, mai ales la început, se poate observa o agravare, aceasta ne indică că medicamentul este activ, organismul reacționează și bolnavul se va vindeca. S'a cautat și în homeopatie să se facă preparate așazise „Komplexmitel“ însă majoritatea medicilor le repugnă căci nu permit o individualizare.

Vom da mai ales pentru a ilustra modul de gândire și de tratament al homeopatului ca exemplu cum tratează insomnia. Ei cunosc multe feluri de insomnie, variind cu cauza și cu modalitățile, astfel insomnia „cofeină“ este aceea în care un om cu preocupări diverse sau care a lucrat înainte de a se culca, când se culcă repetă în minte toate întâmplările, este foarte viu și treaz și este capabil de orice muncă intelectuală. Or homeopatul știe, că un om care a băut cafea înainte de culcare prezintă aceleaș simptome și el va trata aceasta insomnie cu cofeină D. 3- D. 6 și rezultatele sunt foarte bune.

Alta este insomnia „Belladonna.“ Un om care se întoarce acasă cu puțină febră, frison, e inapetent, se culcă însă nu poate dormi, prezintă ușoară fotofobie, ochi sunt oboșiți, simte căldura la cap, pulsațiuni în ureche, uscăciune în gnră, sete după ceva rece, senzația de a avea febră etc. În aceste cazuri homeo-

patul dă Belladonna D. 5 și insomnia de obicei dispare.

La femei medicul se interesează de insomnia în legătură cu menstruația, modalitățile de survenire agravare etc. toate îi dau indicațiile medicamentului similar.

În acest capitol am arătat în resumat cum se prezintă în practică medicina homeopatică. Din cele scrise reese ușor că homeopatul trebuie să aibă cunoștințe superioare allopatului. Vom încheia acest capitol arătând răspândirea și organizarea homeopatiei.

Homeopatia este răspândită în multe țări mai ales în Germania (800 hom). Franța (800 hom). Anglia (300 hom) U. S. A. (8000 hom). Mexico (400 hom). Brasilia (500 hom)- etc. în toate lumea există instituții spitalicești. laboratorii farmaciei speciale etc. Date precise putem da despre Germania. Acolo hom. este quasi recunoscută și sprijinită de conducerea statului. La Berlin există o catedră de hom. care are și o policlinică sub conducerea prof. *Bastanier*. Afară de aceasta ei au un spital la Stuttgart (*Dr. Stigele*), policlinica asociației medicilor hom. în Leipzig (*Dr. Wappler*) o policlinică la Berlin (*Dr. Hartwich*) un spital la Berlin-Weissensee, secții homeopatică în spitalul *Rudolf Virchow* Berlin, în spitalele din Bremen, Schwerte, Wuppertal etc.

Medicii homeopați sunt uniți în „Asociația centrală a medicilor hom. germani“ din Berlin. Pentru a fi primit ca membru în aceasta asociație candidatul Dr. în medicină trebuie să facă dovada unei specializări într-o instituție, să facă examinarea unui medicament pe sine însuși, să dea un examen oral din: materia medica homeopatică, toxicologie, dozologie, farmacie etc. Cel nou primit trebuie să facă o declarație, că stă pe baza științifică a homeopatiei că o aplică și în rest ca medic e liber să aplice orice alt tratament după cum îi dictează cunoștințele și conștiința.

În Germania se lucrează experimental și științific pentru explicarea principiilor homeopatică.

Menționăm că homeopatii nu mai sunt intransigenți ca altădată. Ei recunosc și aplică toate metodele allopatice valoroase. Astfel acolo unde e indicată operația, ei nu încearcă înzadar metodele lor ci cheamă chirurgicalul. În diferite ei aplică ser combinat cu cianura de mercur în doze homeopatică. Din studiul făcut până acuma reese că homeopatia își are mai mult

indicația în bolile cronice, alegice și discrasice unde celule sunt încă vii și capabile să reacționeze.

În cazuri acute, ca insuficiențe acute suprarenale, boli infecțioase etc. unde trebuie o acțiune imediată salvatoare, nefiind timpul de așteptat reacțiile organismului, metoda homeopatică este contraindicată, însă după răcirea simptomelor acute, tratamentul de fond al bolii poate fi homeopatic căci prin dozele infimezimale medicamentul este capabil să ajungă în intimitatea celulelor și să le excite la o viață nouă.

CRITICI ȘI DISCUȚIUNI

În partea primă a acestei lucrări am încercat să dăm noțiuni sumare asupra homeopatiei, pentru acei ce nu o cunosc deloc (și aceștia sunt majoritatea). În acest capitol vom arăta cari sunt criticile aduse homeopatiei și prin ce argumente aceștia se apără, arătând în același timp că la orice pas întâlnim verificate în chimie, fizică, biologie și terapeutică principiile homeopatice.

Criticele se împart în: 1. Critici în numele bunului simț
2. „ „ „ clinice
3. „ „ „ științifice

Primele criticile în numele bunului simț sunt cele mai frecvente. Medicii nu consideră Homeopatia decât ca niște șarlatani și farsori. Dece, întreabă unii, dați medicamentelor voastre nume cabalistice? Oare nu credeți că toată medicația voastră n'are decât un rol psihoterapeutic și cei ce se vindecă nu se vindecă decât prin sugestie? Se reproșează homeopatiilor de a fi niște excitați sectariști, credincioși și nu savanți etc. Aceste critici pentru noi nu sunt interesante și nu înțelegem să insistăm asupra lor.

Argumentele clinice privesc semiologia, metodele de diagnostic și scrierile științifice. Astfel se critică experimentarea pe omul sănătos, arătând greșelile la care este expusă, se critică deasemenea în materie de diagnostic marea valoare pe care homeopatii le dau simptomelor subiective și psihice, neglijând simptomatologia obiectivă. La copii și animale care nu ne pot spune păsurile, această metodă este imposibilă de aplicat, afirmă criticii. Alți critici arată că homeopatia nu este decât o medi-

cină simptomatică, fiindcă se orientează după simptome. Răspunsurile homeopaților la aceste critici le-am dat anticipat în capitolul precedent la expunerea teoriei și practicei homeopatice, așa că este superflu să mai repetăm.

În fine criticile aduse lucrărilor științifice ale homeopaților sunt justificate. Într'adevăr până mai eri, observațiunile și articolele publicate în reviste erau superficiale fără fundamente științifice. Astăzi școala homeopatică modernă și curentul ei critic științific lucrează în institute și clinici cu metode experimentale moderne și lucrările lor stau la același nivel științific ca și ale allopaților.

Ceeace este mai interesant pentru noi, căci interesează principiile de bază ale homeopatiei, sunt criticile aduse dozelor infinitezimale și legii similitudinii.

Critica cea mai frecventă adusă cu ton de batjocură este cea privind dozele infinitezimale. Medicii întreabă: „Cum vrei să aibă o acțiune o diluție care corespunde cu apă chioară”? Într'adevăr bunul nostru simț nu poate concepe că acestea pot avea oarecare acțiune terapeutică.

Un fizician *Dr. Lazard* arată într'un articol publicat în „*Revue pratique de biologie appliquée*”, Martie 1920, că în orice soluție se găsește o anumită cantitate de molecule sau atomi și că, făcând diluții succesive se ajunge forțat la o anumită diluție, în care nu se mai află nici un atom de substanțe activă. Pentru înțelegerea autorul dă un exemplu concret. „Presupunem că avem 1000 globule roșii în 10 cc. soluție în diluția D.1 nu va fi decât 100 globule roșii, în diluția D.2 10 globule roșii, în diluția D.3 1 globulă iar în diluția D.4 va fi apă pură fără globule roșii”.

Aceste argumente par a fi logice, homeopații însă răspund că diluțiile lor foarte înalte au totuși o acțiune terapeutică și că, greșeala trebuie să rezide în explicațiile teoretice și nu în ceace arată practica de toate zilele.

Am arătat că fizicianul *Berne* a adus lumini noi în aceasta chestiune, arătând că dozele infinitezimale nu sunt așa de mici decât cu numele și că dozele în general se limitează la diluția D.12 care nu intră în domeniul fantezist și este verificat zilnic după cum vom arăta mai jos.

Catalizatorii sunt corpuri cari acționează prin simpla prezență neintrând prin masa lor în combinația chimică. Doze in-

finitezimale ale acestor catalizatori sunt suficiente pentru a transforma mase enorme de substanțe chimice. *Ernst* a arătat că dacă supunem un amestec de hidrogen și oxigen acțiunii unei soluțiuni de platină coloidală 1|25 de miligrame, se produce în 14 zile o combinație de 10 litri al amestecului fără ca activitatea soluțiunii să diminueze.

Un alt fenomen interesant este intoxicarea catalizatorilor. Astfel hidrogenul sulfurat în concentrație de de M/0,000.005 pe litru, suprimă cataliza apei oxigenate prin platină. Alte substanțe sunt și mai active. Astfel HCN împiedică această cataliză în doză de 0,000.000.05 gr. mol. pe litru. *Titoff* admite că $6,36 \times 10^{-10}$ de cupru, catalizează oxidarea sulfatului de sodiu. Această acțiune a catalizatorilor amintește modul de acțiune ale dozelor homeopatice, cari trezesc afinitățile adormite ale celulelor. Infine importanța sucusiunilor în prepararea medicamentelor homeopatice poate fi comparată cu unii catalizatori cari nu acționează decât în urma multor sucusiuni. Spectroscopia a demonstrat că în diluția C.9 se află încă substanțe active.

Lancien a arătat în 1914 cu un spectograf propriu prezența cuprului în diluția C100.

Richet a demonstrat că formolul în doze de 1|1000 mgr. pe 1000 de litri apă are acțiune asupra fermentației lactice. El scria „Oricât de surprinzătoare ar fi această acțiune în realitate la puțină chibzuință se vede că acțiunea dozelor slabe este generală

Bouchardat în experiențele sale din 1843 a arătat, că 1 mgr. de iodură de mercur dizolvat în 20 litri de apă e suficient pentru a ucide în câteva secunde peștii scufundați în această soluție. Această soluție este de 1|200.000.000, corespunzând cu diluția homeopatică C,4.

Bertrand a arătat că *aspergillus niger* e influențat în mod favorabil de o soluție de 1|10.000.000.000 de mangan (C5).

Proba lui *Marsh* pentru arsenic descoperă 1 parte în 200,000.000 (D8—D9).

Proba lui *Elliot* pentru mercur e pozitivă la 1|7.500,000.000.

Intr'o apă contaminată cu monete de cupru, în care analiza a descoperit 1|20,000.000 cupru, celulele vegetale au fost ucise.

Argintul e antiseptic în doza de 0,000.000.15 pe litru.

Fischer și Penzoldt cu arătat că 1|460,000.000 de mgr. de

mercaptan dă încă un miros perceptibil pentru om.

Toxina botulinică poate ucide un șoarece în doza de 0,000.003, adică 0,5 cc. din diluția D.5. Cu toxina acidifiată, acțiunea se produce cu 0,5 cc. din dil. D.17—D.30.

D'Arsenal a expus la Academia de științe din Paris experiențele doctorului *Marage*. Acest autor a studiat în prezența bicarbonatului reacția microorganismului Kefirului reacție care ajunge la o producție de acid lactic în cantitate superioară aceleia care ar rezulta dintr'o acțiune pur chimică. Aceasta se explică prin reacția de apărare a Kefirului față de bicarbonatul, care prin alcalinitate lui caută să împiedice această reacțiune. Supraproducția de acid lactic are loc și cu doza homeopatică D. 11 de bicarbonat.

Vincent arată că e suficient 1|100 mgr. de palmitat de Na pentru a neutraliza lcc. de toxină difterică conținând 100 doze mortale pentru cobai. O comunicare apărută în „*Journal of the American Institute of Homeopathie*” relatează experiențele făcute pe oameni sănătoși pentru a constata acțiunea farmacodinamică a benzenului. O femeie care a primit diluția D. 12 acuza durere frontală, crampe abdominale, tenesme rectale, hipoglobulie, leucocitoză etc.

Pierre Josset a arătat că diluția D. 50 de nitrat de Ag e încă toxică pentru *aspergillus niger*.

Nebel din Lausanna intoxică levura de bere cu sublimat și o tratează cu doze homeopatice al aceleiaș substanțe, Levura se vindecă repede, dovadă, levura fermentează în mod normal.

Metalele coloidale sunt absolut diferite de metalul din care provin. Ele acționează energic în doza de 1|300 mgr. pe litru. O soluție coloidală de 5|100 cc. adică 1|20.000 conține 1 milion de granule pe mmc. Interesant pentru noi e transformarea profundă suferită de metale prin acțiunea electricității cât și doza înfină în care poate acționa.

Această transformare ne face să gândim la posibilitatea că medicamentele homeopatice, sub acțiune sucusiunilor suferă o transformare analogă, care permite acțiunea în doze așa de mici. După *Le Bon* metalele coloidale acționează în diluția de 0,0000.000.033, adică C. 4

Fermenți și diastaze sunt catalaze biologice și nu acționează decât prin prezență. Cantități infime de anumite sub-

stanțe sunt suficiente pentru a-i intoxica.

Nu e vorba aci de homeopatie și totuș suntem nevoiți să întrebuițăm termeni ca: Doze infime, cantități infinitezimale etc. ceea ce arată că întrebuițarea lor este generală.

Bacteriofag. Unii autori admit că este o diastază. *Legroux* dela Institut Pasteur din Paris a demonstrat că fenomenul de bacteriofagie se produce încă la doza de 1|100,000.000.000.

Vitaminele acționează în doze minime. Astfel un șobolan moare la o alimentare carențată în Vitamina A, o picătură de oleiu de pește prezervă animalul, 1|20.000 mgr. desterol iradiat e suficien' pentru a proteja un șobolan.

Efectul calcifiant a ergosterolului iradiat e prezent încă la doze variind dela 1|100.000 - 1|1000.000 mgr. la 100 gr. Cu 1 mgr. zilnic se poate preveni rachitismul la un sugar.

Anafilaxia. În urma lucrărilor lui *Richet* și *Portier* asupra anafilaxiei și după frumuoasele observațiuni ale lui *Widal* asupra hemoclaziei, anafilaxia a intrat ca o noțiune curentă în patologie. Se observă multe cazuri de urticarii, astm, edeme alergice etc. cari survin la indivizi sensibilizați față de anumite substanțe sub influența de cantități infime ale acestei substanțe, sau numai prin mirosul ei. Trei observațiuni publicate în „*Traité de Médecine*“ (*Roger, Widal, Tessier*) sunt interesante din acest punct de vedere. Un bolnav sensibilizat față de opiu făcea o criză de astm dacă în camera lui se află numai câteva picături de morfină.

Al doilea bolnav făcea o criză hemoclastică sub influența mirosului unei cataplasme de făină de in.

Al treilea bolnav făcea o urticarie dacă mânca fragi dintr'o anumită regiune ceea ce presupune o specificitate electivă.

Pagniez și *Vallery-Radot* semnaleză faptul că unii indivizi fac o criză hemoclastică sub influența unor alimente vegetale.

Courmont relatează cazul unei bucătărese sensibilizată față de sucul de sparanghel crud care făcea criză numai dacă consuma acesta, nu prezinta nimic la consumarea sparanghelului fiert.

Aceste două observațiuni din urmă arată că și substanțe crezute inactive sunt în stare să producă diferite reacțiuni. Aceasta e și un răspuns la obiecțiunea făcută homeopaților cum pot acționa substanțe inactive ca *Lycopodium* sau Na C1.

Infine tratamentul stărilor alergice, desensibilizarea după

Urbach e o aplicare strictă a principiului similitudinii, dozele aplicate nefiind însă infinitezimale.

O experiență publicată în *Société de Biologie de Martin* și *Prelet* ne pare interesantă pentru a fi relatată.

Acești autori au preparat cobai cu toxină difterică diluată la 10^{-6} — 10^{-14} . Fără a lăsa timpul să se formeze anticorpi se injectează intradermic cobailor o anumită cantitate de toxină. Se observă că martorii fac repede o escară pe când animalele preparate fac escara abia după 2-4 zile.

„Evident“, scriu autorii -- aceste toxine diluate n'au putut produce anticorpi însă totuș au acționat „în acelaș sens“.

Experiența repetată cu doze și mai mici a adus surpriza că unele animale succombau subit altele lent prin cașecsie iar restul făcea escare mai mari și mai rapid decât martorii. Suntem deci în prezența unui fenomen de alergție cu aceste doze mici.

Crenologia. Este o observație curentă că apele minerale naturale au o acțiune care nu se poate explica numai prin compoziția chimică căci aceeaș compoziție chimică artificială, nu are pe departe acelaș efect.

Pentru explicarea acestui fenomen s'a vorbit de radioactivitatea surselor. Or explicația nu e suficientă căci unele surse de loc radioactive au o acțiune necontestată (Vichy). Deci trebuie admis că în aceste ape se află substanțe în doze imponderabile cari explică acțiunea lor.

Lepape și *Loisel* au evaluat cantitatea de rادیu unor surse și au găsit 0,000.000.000.000.01, ceea ce corespunde cu diluția homeopatică C.7. *Billard* a demonstrat că 6 cc. de apă de Choussy-Perriere, injectată la un cobai de 300 gr. două ore înainte a unei doze letale de toxină difterică, îi poate proteja. Or aceasta acțiune phylactică nu se poate explica nici prin radioactivitate nici prin substanțele chimice dozabile. Cauza acestei acțiuni trebuie căutată în prezența substanțelor imponderabile pe cari le-am amintit mai sus.

Acțiunea oligodinamică a metalelor. Metalele pușe în culturi microbiene sunt bactericide. Aceste metale nu sunt solubile, se admite că totuși o infimă parte de metal trece în soluție și exercită acțiunea bactericidă.

Lakowsky raportează acțiunea bactericidă a unei plăci de argint pușă într'o cultură de tific sau coli, atribuind-o unei ac-

țiuni de ordin fizical, argintul nefiind solubil.

Pilod și Codwille au raportat Academiei de științe din Paris la 1 Febr. 1932 că apa bidestilată ținută în contact cu o lamă de cupru devine bactericidă, proprietate susceptibilă de a fi măsurată.

Kling, directorul laboratorului municipal din Paris, a repetat experiența lui *Lakowsky*. El admite că argintul trece în doze infime în soluție.

Georges Bohn și Anna Drzewina prin lucrări remarcabile au arătat că ouă fecundate de stea de mare, depuse pe o lamă de argint numai 2 secunde, prezintă a doua zi turburări grave de segmentare și se citolizează. Din studiul acelorași autori reiese că convoluția se citolizează, în prezența fenolului sau a hidrocchinolului în doze de $1/100,000,000$ sau chiar $1/1000,000,000$

Experiențe foarte interesante asupra acțiunii la distanță așa zisa „inducțiune mitogenetică“ au fost făcute de *Gurwitsch și* apoi, de soții *Magroux și* de prof *Gh. Marinescu*. Dacă se plasează o cultură de stafilococi în apropierea unui bulb de ceapă la câțiva mm., se observă la nivelul acestuia foarte rapid o cariochinează a celulelor. Reacția rămâne aceeași dacă se inter pune o lamă de cvart, dar nu se mai produce la interpoziția unei lame de sticlă, care e impermeabilă la raze. Această experiență revelează sensibilitatea de necrezut a celulei la acțiuni de extremă subtilitate, care totuș joacă un rol esențial în procesul fundamental al vieții. E posibil ca dozele infinitezimale să aibă o acțiune fizică analogă.

Pentru a termina aceste considerații asupra dozelor infinitezimale vom cita pe *Gustave Lè Bon* „E foarte probabil că un mare număr de reacțiuni inexplicabile în loc să atingă numai edificiul molecular ating edificiul atomic și pun în libertate forțe considerabile din sânul lor. Ne găsim la pragul unei științe noi unde reactivii obișnuiți și balanța nu ne pot servi, căci e vorba de reacțiuni ale căror efecte sunt foarte mari, cu toată că materia pusă în joc e foarte mică“

Mai puțin s'a criticat (căci se aplică pretutindeni) **legea similitudinii** Deja clinicienii vechi au observat acțiunea favorabilă a similarului.

Trousseau scrie: „Analogia, acest ghid așa de sigur în terapie, a făcut ca belladonna să fie aplicată în tratamentul nebuniei,

căci aceeaș substanță în doze mari, produce nebunia“

Ferrand într'o lecție clinică a zis: „Nu vă mirați că vă recomand morfina în tratamentul diareei, cu toatăcă ea e în stare să producă diareei, căci morfina în doze mici produce constipație“

Charcot relatează cazul unei femei care s'a ameliorat prin sulfat de chinină de un vertij tabetic tip Meniere. Se știe că chinină e în stare să producă un sindrom asemănător.

Vaccinarea antivariolică, autoseroterapia, autohemoterapia, desensibilizarea *Besredka*, și *Urbach*, nu sunt altceva decât o aplicare a legii similitudini. Vaccinările microbiene și toxice țin de izopație. O analogie între vaccinare și tratament homeopatic este agravarea inițială (faza negativă). Afară de acestea se aplică analog homeopatiei, arsenicul în dermatoze, chloroformul în contra vărsăturilor, calomel în diareei, belladonna în vărsături etc. Toate aceste medicamente produc în doze mari boala în contra căreia se aplică.

Am arătat justificările principiilor de baza ale homeopatiei. Pentru a încheia vom relata o observație care justifică simultan ambele principii: *Abrami* comunică la „*Société medicale des Hopitaux*“ 15 Jan. 1932, cazul unei femei de 42 ani care în cursul unei febre tifoide face o polinevrită pseudotabetică. Ca tratament primește 3 injecții la interval de 8 zile 2 cc. venin de crotal atenuat 1/3000. Rezultatul a fost bun, femeia s'a ameliorat repede. Autorii comentând cazul se miră de doza infimă care a acționat. Aceasta observație este intresantă și prin faptul că veninul de crotal reprezintă similarul febrei tifoide și polinevritei tifice, și este curent aplicat de medici homeopați în tratamentul acestor afecțiuni.

CONCLUZIUNI

1) Homeopatia este o doctrină medicală și o metodă terapeutică creată de *Hahnemann*.

2) Ea se bazează pe principiul similitudinii, principiul experimentării pe omul sănătos, și pe principiul dozelor infinitezimale.

3) Homeopatia a fost viu combătută și criticată de medicina oficială și nici astăzi nu e încă recunoscută.

4) Experiințe de laborator și fapte de observație clinică justifică în mare parte principiile de bază ale homeopatiei.

5) Ar fi de dorit ca pentru binele medicinei și ai bolnavilor să se reia, cu mijloacele moderne ale științei medicale, studiul homeopatiei, și după ce se va fixa valoarea reală și indicațiile precise, să fie încadrată în medicina generală și toți medicii s'o poate utiliza, ca toți bolnavii să poată profita de binefacerile acestei metode.

Vazută și bună de imprimat.

Decanul Fac.:

Președintele Tezei:

Prof. Dr. Marius STURZA. Prof. Dr. Valeriu L. BOLOGA.

BIBLIOGRAPHIE

- 1) *Compte rendu de l'Academie de Sciences*, 1912 Tomel 158 pg 616.
- 2) *Archives de l'institut de Physiologie* vol. III / fasc, 11 Nov. 1905 pg 203-217
- 3) *Justin Liebig*: *Annales of Chemistry*, vol 238 1887
- 4) *Revue de biologie appliqué* mars 1920 pg 70
- 5) *Dr. Duprat*: Actes du congres de Geneve 1931 pg 1927
- 6) *Dr. Mauriac*: A propos de l'homeopathie „Siècle médicale“ Fevrier 1932
- 7) *Hinsdale* Travaux et experimentation, manuscrit traduit de l'anglais et publie par l'Homeopathie franc. 1930
- 8) *Compte rendu du congres de Paris 1932* „l'Homeopathie moderne 1 octobre 1932
- 9) *Aubert*: Explication de l'action de doses infinitesimales dans la therapeutique homeopathique. Bulletin de la Societe de hom. de France 1929 no. 1
- 10) *Berné. A.* Le remède homeopathique et les dilutions. „L'Homeopathie moderne“ 15 dec. 1932.
- 11) *Ferreyrolles*: La loi de similitude, Son mode d'application „Le progrès medicale“ 2 Mai 1933.
- 12) *Martiny*: Les aspects homoeopathique de l'anaphylaxie. „L'Homeopathie moderne“ 1 Janvier 1933.
- 13) *Dr. Schössler*: Grundsatzliches zum Verstaendnis der Homoeopathie. Sonderdruck aus „Allgemeine Homoeopathische Zeitung“ Band 185 1937, Heft 7. Verlag. *Dr. Willmar Schwabe* Leipzig.
- 14) *Dr. Schimert G. jr*: Gedanken ueber dem Einbau der Homoeopathie in die klinik. Sonderdruck aus „Allgemeine Homoeopathische Zeitung“ Band 186, 1938. Heft 1 Verlag *Willmar Schwabe* Leipzig,
- 15) *Homoeopathische Arzneipruefung*. Sonderdruck aus „Allgemeine Homoeopathische Zeitung“, Band 185, 1937 Heft 7 Verlag *Schwabe* Leipzig.
- 16) *Meng*: Das aertzliche Volksbuch. Kleine Ausgabe 2-te Auflage 1 vol. 8 pg. 1201 Verlag Hippokrates Stuttgart-Leipzig.

- 17) *Warum homoeopathischer Arzt?* Eine Apologie der Homoeopathie. Herausgegeben vom deutschen Zentralverein hom. Aerzte 1 vol 8 pg 51.
18. Dr. *Donner* . Vier Vorlesungen ueber Homoeopathie. Gehalten im Sommersemester 1934 an der Berliner Akademie fuer aertzliche Fortbildung. Verlag *Schwabe* Leipzig C 1.
- 19) *Jahr G*. Die Lehren und Grundsätze der gesamten theoretischen und praktischen homeopathischen Heilkunst. vol. 8 pg. 505 Verlag Samuel Gottlieb Liesching Stuttgart 1857.
- 20) *Kleiner homoeopathischer Hausarzt*, als Einfuehrung in die praktische Homoeopathie. 1 vol. 8 pg. 138 Verlag Schwabe Leipzig.
- 21) *Bigel*: Examen theorique et pratique de la methode curative du docteur *Hahnemann*. 3 vol. 8 Ed. Glicksberg Varsovia.
- 22) *Brunnov*: Precis de la methode homoeopathique. 1 vol. 8 pg. 98 Hilschersche Buchhandlung. LXXVI Dresden 1832.
- 23) *Fischer*: Die Homoeopathie vor dem Richterstuhle der Vernunft 1 vol. 8 pg. 98. Hilschersche Buchhandlung. Dresden 1829.
- 24) *Jeanes Jakob*: Praktische Erfahrungen im Gebiete der Homoeopathie uebersetzt aus dem englischen von Dr. *Ruekert*. 1 vol. 8 pg 308 Verlag Fleischer Leipzig 1842.
- 25) *Joerg J*. Critische Hefte fuer Aerzte unb Wundaerzte. 2-tes Heft. Dr. S. *Hahnemanns* Homoeopathie .1 vol 8 pg 192 Verlag Cnoblauch Leipzig.
- 26) Die Homoeopathie der gesunden Vernunft sowie dem Staats-und Privat-recht gegenueber. 2 vol. 8 pg 130 Hanewals Verlag Quedlinburg 1834.
- 27) *Hartlaub G*: Annalen der homoeopathischen Klinik. 4 vol. 8 pg 385. Verlag Fleischer Leipzig 1830.
- 28) *Cailleux Rolland*: Essai critique dela doctrine homoeopathique. These de Paris 1930
- 29) *Duhamel*: Essai de justification des methodes homoeopathiques These Paris 1933.
- 30) *Lancelot*; La loi de similitude. These de Paris 1930.
- 31) *Hofbauer*: Hom. Heilverfahren in Chirurgischen Krankheitsfällen. 1 vol. 8 pg. 249 Verlag Adolf Reiman Leipzig 1835.
- 32) *Bischov*: Ansichten über das hisherige Heilverfahren und über die ersten Grundzätze der Hom. Krankheitslehre. 1 vol. 8 pg. 134 Verlag Friedrich Templer Prag 1819.

33) *Jahr*: Nouveau manuel de medicine hom. 4 vol. 8 pg. 814 ed. Baillere Paris 1850.

34) *Weiss*: Die neuen Heilweisen Pyramidenverlag Dr. Schwarz Berlin 1925 1 vol. 8 pg. 128.

35) *Simon F.*: Samuel Hahnemann Pseudomessias medicus der Verdünner 1 vol. 8 pg. 303 Verlag Hoffman & Kampe Hamburg 1830.

36) *Hahnemann S.*: Exposition dela doctrine hom. ou L'organon de l'art de guerir, traduit de L'allemand par docteur Jourdain 5 e Ed. 1 Vol. 8 pg. 640 Librarie Baillere Paris 1873.

37) Dr. *Hartlaub*: Katechismus der Hom. oder kurze fassliche Darstellung der Grundzätze des Hom. Heilverfahrens. 2 e verbesserte Auflage 1 Vol. 8 pg. 186 Leipzig Verlag Baumgarten 1825.

38) Dr. *Willmar Schwabe*: Indikationstabelle der Biologischen Spezialpreparate. Leipzig 1937.

39) Dr. *Schweler*: Die Bedeutung der obiectiven Symptomatologie für die Hom. Arzneimittelprüfung. Vortrag gehalten auf dem Kongress der Internationalen Hom. Liga Berlin 1937.

40) *Bulletin general de therapeutique* 8 April 1902 pg. 450.

41) Dr. *Chavannon l'homeopatie moderne* 15 Nodmbrie 1932 pg. 583.

42) Dr. *Bass*: Remede unique „l'homeopathie moderne“ 1 Feber 1933 pg. 219

43) *Ueber Oligodinamischen Erscheinungen in lebenden Zellen* Zürich 1891.

44) *Arzneimittelwahl Potenz Arneiformen etc.* Sonderdruck aus Dr. Müller Klotar: Charakteristik der wichtigsten Hom. Mittel 1 vol. 8 pg. 11 Verlag Schwabe Leipzig.

45) Dr. *Schimmert*: Neue Möglichkeiten zur Deutung der Similiregel Sonderdruck aus der „Allgemeine Hom. Zeitung“ Nr. 5 1937,

46) *Barnan Reinold*: Hom. Grundbegriffe. Sonderdruck aus Leipziger populäre Zeitschrift für Hom. 66 Jahrgang Nr. 8 1935 Verlag Schwabe Leibzig

47) *Barnan Reinhold*: Leitsymptome und Hom. Mittelwahl. Sonderdruck aus „Leiziger populäre Zeitschrift für Hom.“ Heft 7 und 8 1937.

48) *Schöler*: Zur Frage des Wissenschaftlichen Ausbaues

der Arzneipruefung. „Allg. Hom. Zeitung“ 1936 Seite 425.

49) *Offizieller Sitzungsbericht* des 10 Kongresses der Liga hom. Internationalis Budapest 1935 Verlag Dr. Madeus & Co. Radebeul Dresden.

50) *Pagnes și Pasteur Vallery Radot*: Etude physico-pathologique et therapeutique d'un cas d'urticaire geant. Anaphylaxie et antianaphylaxie alimentaire“ Presse medicale 23 Nov. 1916.

51) Dr. *Ferreyrolle*: l'homoeopathie heurte-telle la science ou les prejugés „Science medicale pratique Nr. 12 15 Juni 1930.

52) *Ferreyrolle*: Comment concevoir et appliquer les methodes des desensibilisation curative d'apres la crenotherapie experimentale „Paris medical“ Nr. 31 2 August 1930,

53) *Ferreyrolle*: La phylaxie „Science medicale pratique Nr. 17 1 Noember 1931.

54) *Comptes rendus de l'Academie de Sciences* 15 April 1929 t CLXXXVIII pg. 1069

55) *Annales de Sciencee naturelles zoologie* Xe serie t. XI fasc. 1928 les Convoluta Masson Editeur.

56) *A Drzewina et G. Bohn*: Action de Etain sur les larves d'oursin. Arhive d'anatomie macroscopique 25, 1926 pg. 576- 586.

